

MENNESKERS RELATION TIL DYR I NATUREN

DYR-MENNESKE-RELATION

- Dyr og menneskers gensidige opfattelse af hinanden
- Relationen udvikles over tid på baggrund af erfaring
- Man kan se på adfærden om relationen er god eller dårlig

GOD ELLER DÅRLIG RELATION

Neutral relation:

Ingen interaktion, blot tilstedeværelse => habituering
=> mindre frygtsomhed

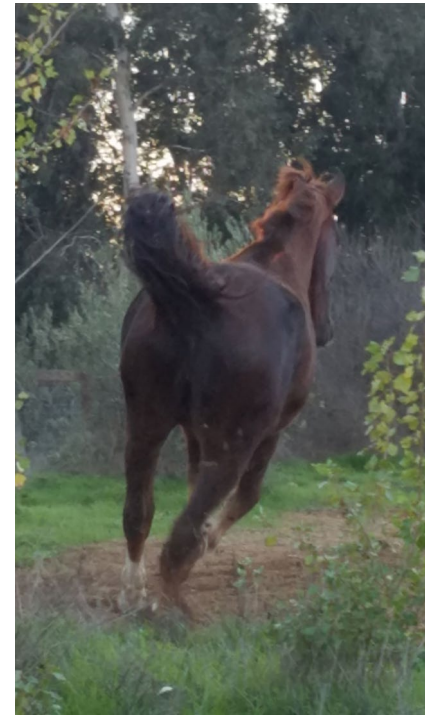
Positiv relation:

Fodrer, aer, taler med blød stemme => positiv association
=> mindre frygtsomhed, opsøger mennesket

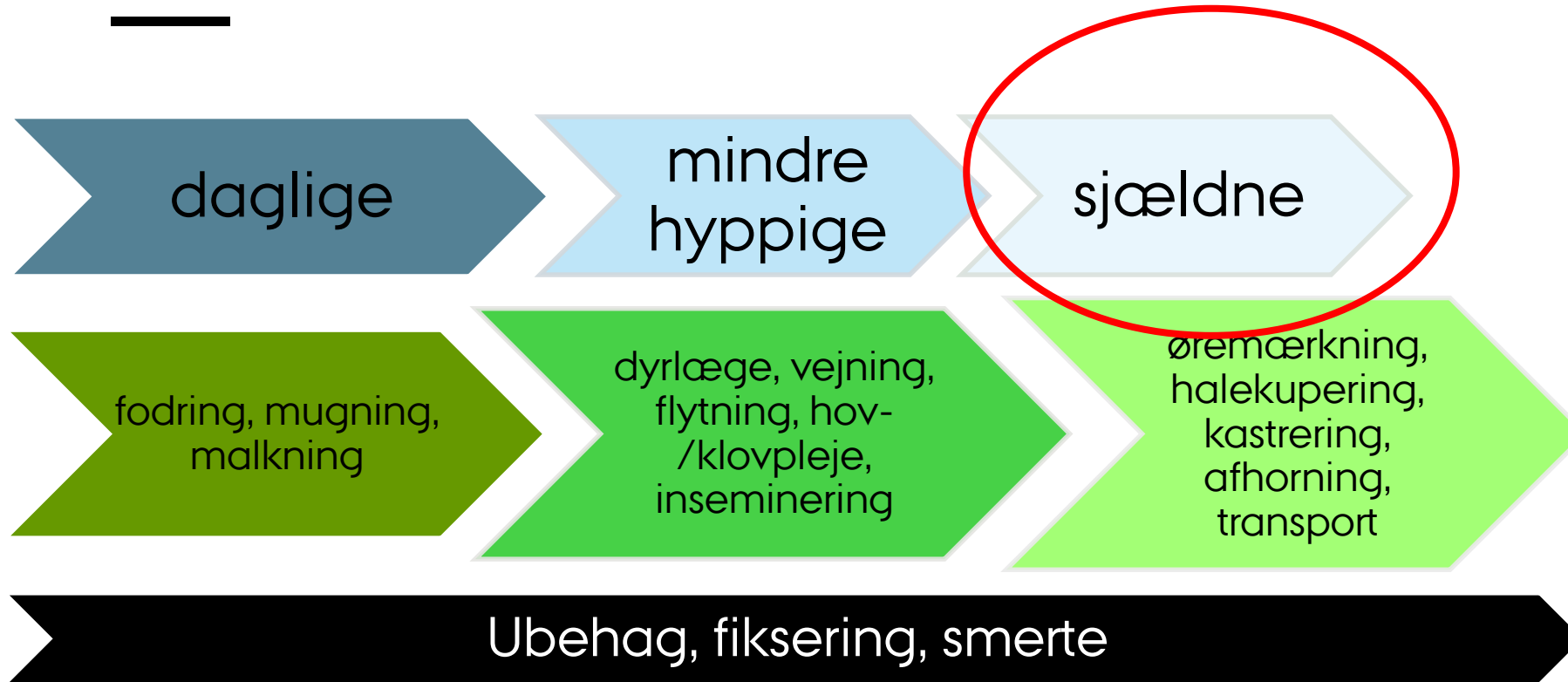
Negativ relation:

Hurtige bevægelser, smerte, råber => negativ association
=> øget frygtsomhed, flygter

Uforudsigelighed = negativt

INTERAKTIONER MED HUSDYR

POSITIV HÅNDTERING - TIMING OG EFFEKT

Positive relationer mellem dyr og mennesker er nemmest at opbygge **tidligt i dyrets liv** (f.eks. Krohn et al., 2001)

Håndterede kalve enten:

- Dag 1-4 pp (H1-4)
- Dag 6-9 pp (H6-9)
- Dag 11-14 pp (H11-14)
- + kontrolgruppe (C)

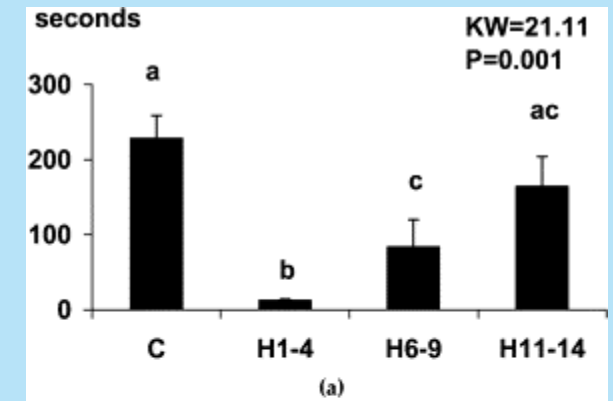
Positive interaktioner, men også habituering
=> Frygtsomhed ↓

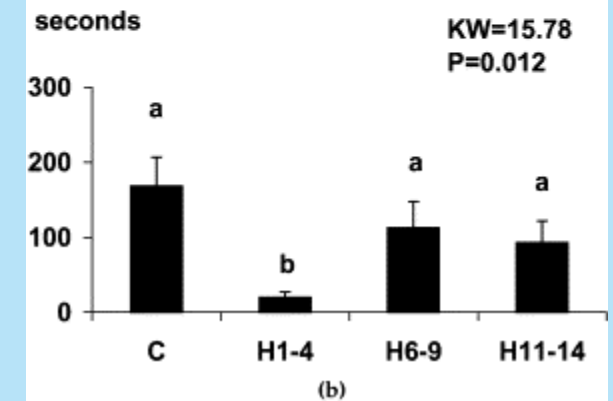
VID-KONFERENCE

Kontakt med ukendt person (latenstid)

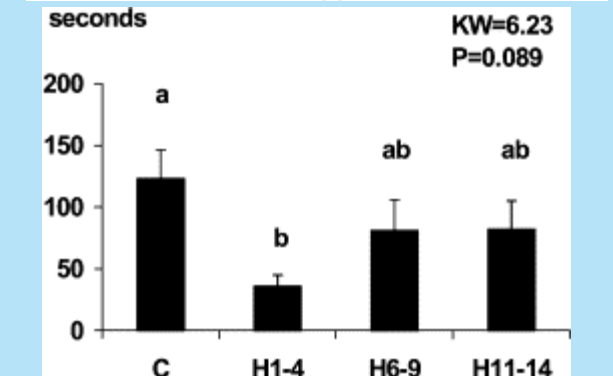
Test dag 20 =>

Test dag 40 =>

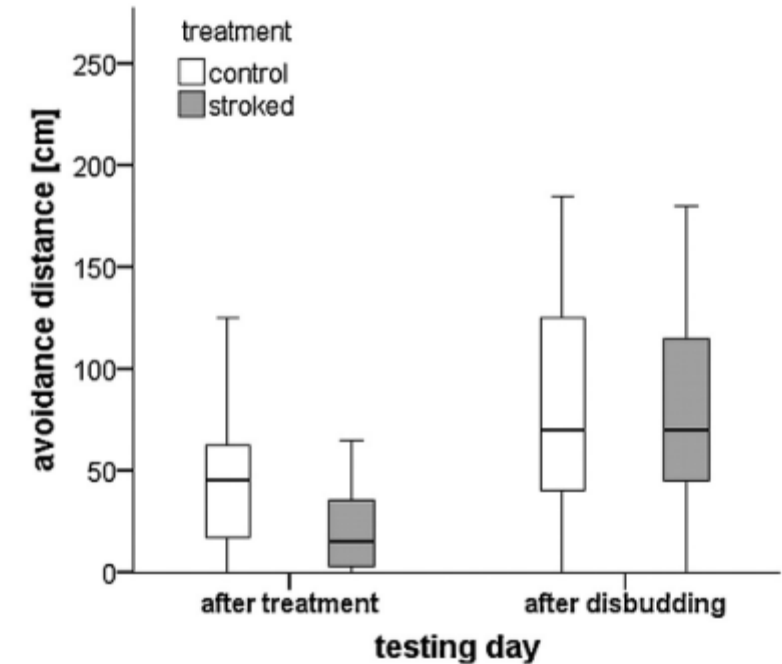
Test dag 55 =>

POSITIV ↔ NEGATIV HÅNDTERING

Relationen er ikke statisk, men skal vedligeholdes – ellers opretholdes den ikke (Lürzel et al., 2016)

Negative oplevelser med mennesker vil typisk øge frygtsomhed overfor mennesker efterfølgende (Lürzel et al., 2015).

Håndtering 3 min/dag
første 14 dage
Test 1: dag 17.7 ± 2.4
Test 2: 32.3 ± 4.4

INDIVIDUELLE RELATIONER ELLER GENERALISERING

- Dyr er generelt gode til at skelne mellem forskellige personer
- Eksempelvis kan køer skelne mellem personer **ved hjælp af farven på tøjet** (Munksgaard et al., 1997, 2001, Rushen et al., 1999)
- => deres stressrespons kan afhænge af deres relation til en person, der står ved siden af dem.

- Dyr vil dog også generalisere ud fra tidligere erfaringer

DYR-MENNESKE-RELATIONER PÅ NATURAREALER

Frygtsomme, undgår mennesker, uhåndterbare

Balance mellem tam og vild?

Opsøgende, håndterbare, tamme

Forskellige interesser og dagsordener har betydning for denne balance

- Fodring?
- Strategi ved sygdom og skader?
- Publikumsadgang?

- Tilsyn
- Velfærdsvurdering
- Sikkerhed

DYR-MENNESKE-RELATIONER PÅ NATURAREALER

Er der forskel på folk?

Faste personer:

- Dagligt tilsyn
- Hvor tæt kontakt
- Håndtering, fodring

Dannes der relationer mellem de faste personer og dyrene?
Hvor tæt er kontakten? Genkendelse?

Besøgende – opfattes de anderledes?

- Må dyrene kontaktes/fodres?
- Ryttere?
- Hunde?

Foto: M. Herskin

Foto: M. Herskin

DYR-MENNESKE-RELATIONER PÅ NATURAREALER

Hvordan kan eksisterende viden bruges?

Udnyt, at dyrene kan lære at skelne mellem personer

- Gør faste personer **genkendelige** og **forudsigelige**
- Sørg for, at gæster **kun** færdes på fastlagte ruter

Permanent dyregruppe med naturlig gruppestruktur

- Kan opbygge relationer/kendskab til faste personer
- Kan lære, hvilke personer de skal undgå
- Undgå stor udskiftning i gruppen af dyr

Foto: M. Herskin

HVAD ER PUBLIKUMS FORVENTNINGER?

- Se på vilde dyr i naturen?
- At komme tæt på dyrene?
- Gå tur med hunden?
- Ride?

Foto: K. Thodberg

Hvis adgang til indhegning:

Hvad skal publikum vide?

=> Bliv på stien, ingen fodring, ikke gå mellem dyr, særligt fokus på bestemte individer (tyre, moderdyr med afkom)

Vær bevidst om, hvilke forventninger dyrene har til personer i indhegningen

=> Er dyrene vænnede til hunde og ryttere?

SAMMENFATNING

- Relationen mellem dyr og mennesker afhænger af tidligere erfaringer - ændres derfor med tiden
- Jo færre interaktioner, des sværere at opbygge en (positiv) relation
- Man kan gøre det lettere for dyrene at gennemskue, hvem de skal opsøge og hvem de skal undgå.
- Hvis der er adgang for publikum, så kræver det information, tydelige spilleregler (f.eks. om fodring) og viden om dyrenes erfaringer med mennesker (og hunde, ryttere)

